

Sončna stena Mestne knjižnice Velenje

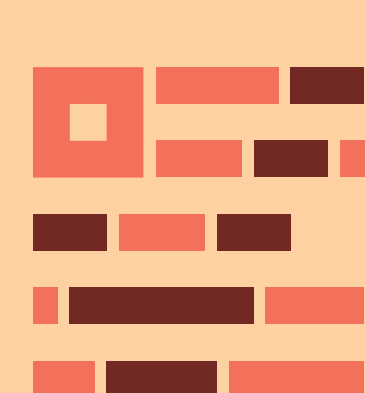
MOJA JORDANIJA

Popotniški utrinki po deželi sonca

Pogled s Citadele na Aman

Avtorica: Stanka Ledinek
Oblikovalec: Peter Groznik - Peč

 **KNJIŽNICA
VELENJE**

JERASH IN AJLOUN

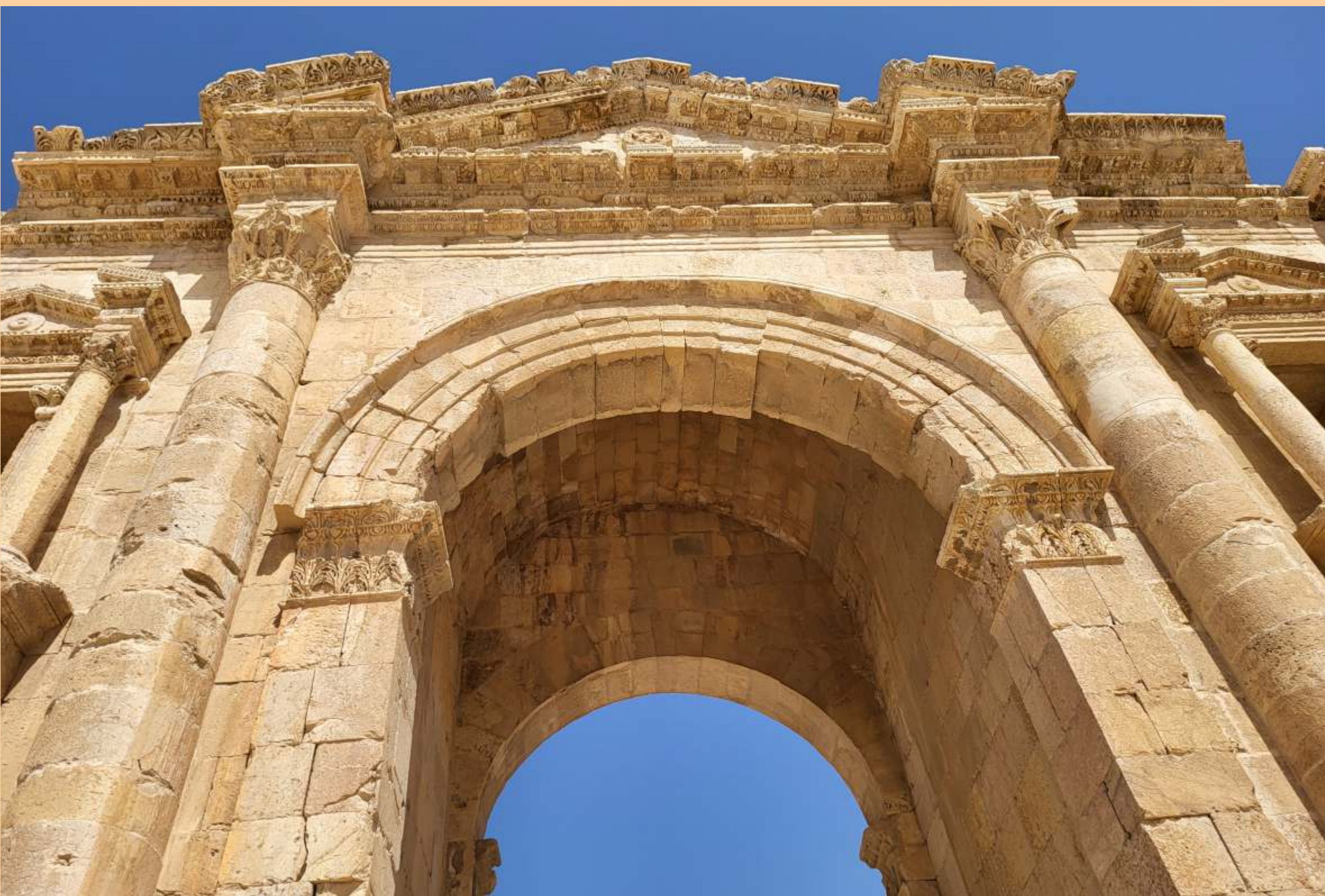
Jordanija, neznana dežela prijaznih ljudi. Tukaj srečuješ starejše in mlajše, ki odkrito gledajo sočloveku v oči in se na široko nasmehnejo. Pomahajo. Pozdravijo. »Welcome to Jordan!« Prijaznost na vsakem koraku.

Prvi dan našega potovanja smo iz glavnega mesta Aman, kjer smo prenočili, odšli v Jerash. Imenujejo ga tudi "Vzhodni Pompeji" ali pa "Mesto tisočerih stebrov". Upravičeno! Pred kakšnimi osemdesetimi leti so izpod peska izkopali staro rimsko mesto z veličastnim Hadrijanovim slavolokom. V drugi polovici prvega stoletja našega štetja je namreč mesto Jerash doseglo veliko blaginjo. Cesar Trajan je leta 106 gradil ceste po celotni provinci, kar je omogočilo širjenje trgovine tudi v Jerash. Cesar Hadrijan je mesto obiskal v letih 129–130. V počastitev njegovega obiska je bil zgrajen slavolok. V tistih časih so imeli arhitekti zelo spoštovano, a tudi precej zahtevno delo. Ko so zgradili objekt, so odgovornega pri odstranjevanju opore postavili podenj. Če ni bil dobro zgrajen, se je zrušil naravnost na tistega, ki je naredil načrt zanj. Zato so se vsi ustvarjalci izjemno potrudili, da so bile zgrajene umetnine zanesljive in trdne. Jerash sicer velja za eno največjih in najbolj ohranjenih najdišč rimske arhitekture izven Italije. Znan je tudi po tem, da je rojstni kraj matematika Nikomaha.

Pot smo nadaljevali do Ajlouna, ki se ponaša z izjemno lepo ohranjenim gradom, ki je imel močno vojaško strategijo in dobro pripravljeno obrambo. Zgrajen je bil v 12. stoletju. Stoji na ruševinah samostana, katerega sledove so odkrili med arheološkimi izkopavanji. To območje je najbolj zeleni del Jordanije.

Veličasten Hadrijanov slavolok

Umetnost arhitekture

Pogled preko ruševin na sodoben del mesta Jerash

Artemidin tempelj

Glavna ulica, srce mesta

Okrasni izrezljani kamni z obzidja

Življenje vedno najde pot.

Grad Ajloun v istoimenskem mestu

Obrambna lina

Skrivnostni grajski hodniki

AMAN IN MRTVO MORJE

Po zajtrku smo odšli na raziskovanje glavnega mesta Jordanije. Aman je glavno in najbolj naseljeno mesto Jordanije ter gospodarsko, politično in kulturno središče države. Spada med najbolj moderna arabska mesta. Je glavna turistična destinacija v regiji, zelo priljubljena je zlasti med arabskimi in evropskimi turisti. Prijetno se je sprehajati po ulicah, polnih pisanih stojnic, trgovinic z vsemogočimi izdelki ter lokalih z bogato ponudbo slaščic. Neprijetno pa presenetijo odpadki po ulicah, čeprav so koši za smeti precej pogosti. Kot turista te zmoti tudi neprestano, 24-urno hupanje avtomobilskih trobelj. Iz dvopasovnice nestrpni šoferji mimogrede naredijo tri ali štiri pasove.

Obiskali smo mošejo Abdulaha prvega, ki je edina odprta tudi za nemuslimane. Projektiral jo je češko-nemški arhitekt, ki je idejo zanj dobil v Jeruzalemu. Zgrajena je bila med letoma 1982 in 1986. Bosi ter s haljami, ki smo si jih ogrnili čez oblačila, smo spominjali na muslimanske svečenike.

Nato smo se odpravili na Citadelo, ki mogočno kraljuje nad tem 4-milijonskim mestom. Ob temperaturi 33 stopinj se ti res zdi, da si blizu sonca. Ko smo se spustili nazaj v mesto, smo si najprej dvignili sladkor v eni od njihovih slaščičarn. Ob kavi, seveda. Za katero, mimogrede, moraš posebej opozoriti, naj bo brez oziroma z malo sladkorja, sicer ob njej ne rabiš sladice, zgolj žličko.

Ko smo si napolnili trebuhe in napasli oči na mavrici barv po trgovinicah, smo odražali proti Mrtvemu morju. To, kot vemo, pravzaprav ni morje, ampak jezero in leži okoli 400 m pod morsko gladino. Občutek, ko si v njem, je neverjeten. Ne plavaš, to sploh ni mogoče. Lebdiš. In vsi zakoni težnosti zaradi gostote soli odpovedo. Po blatnih oblogah in namakanju v soli pa te šele čaka presenečenje! Iz tuša, od katerega pričakuješ osvežitev, priteče neprijetno vroča voda. Kako tudi ne, saj se na poti iz hotela po puščavi do plaže ogreje na dobrih plus 40 stopinj.

Mošeja Abdulaha prvega

Modri mozaiki so rdeča nit mošeje.

Nekatere stvaritve kljubujejo zobu časa.

Živo in ustvarjeno, oboje trdoživo

Blizu sonca ...

Proti palači Omajadov

Citadela nad mestom

Pa pojdemo pod vodno gladino!

Kjer zakoni težnosti odpovedo ...

Minus 398 m nadmorske višine (ali raje »nižine«?)

GORA NÉBO, DELAVNICA MOZAIKOV, MALA PETRA

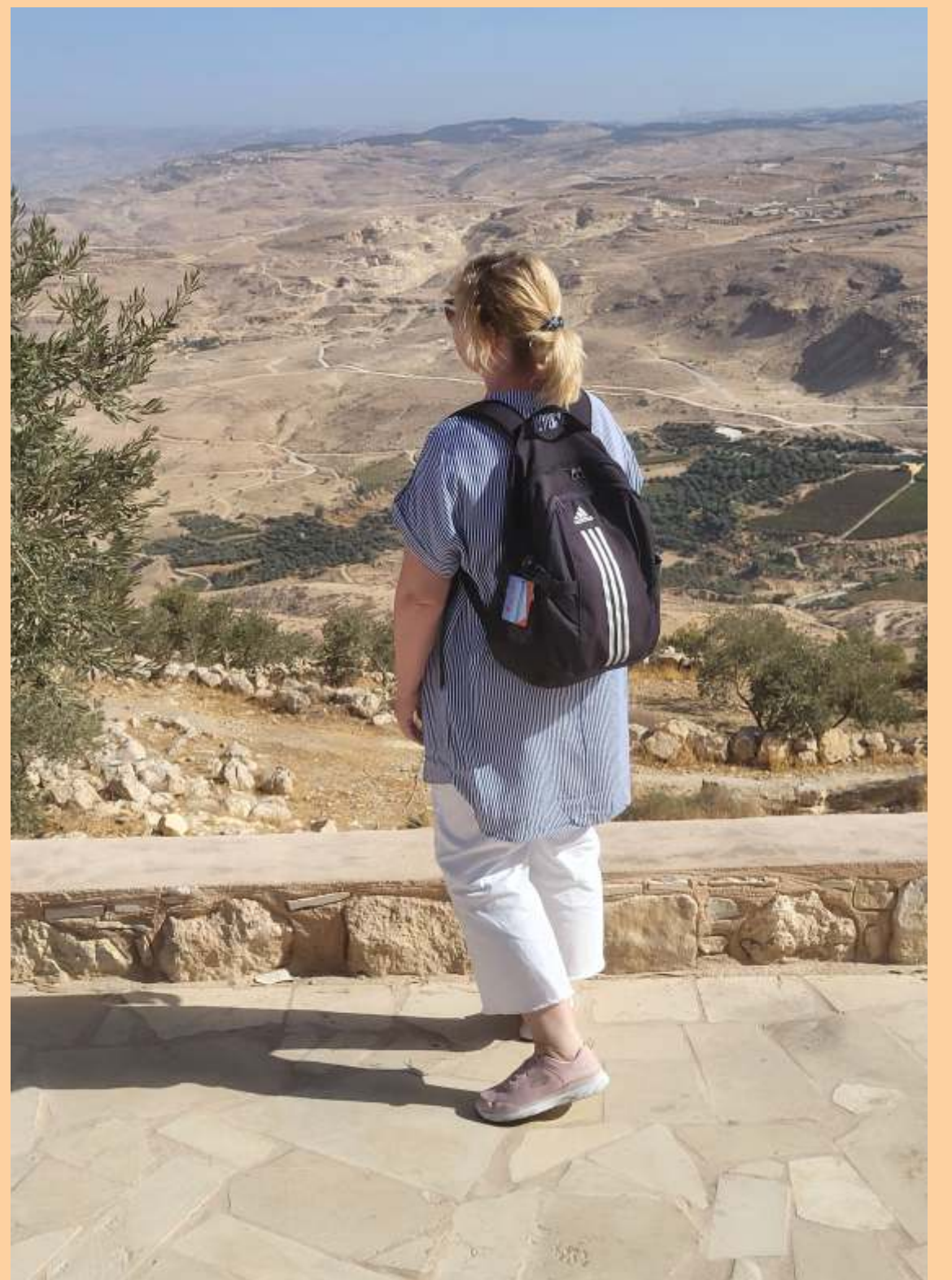
Podali smo se proti Gori Nébo, kjer je pokopan prerok Mojzes, ki je Izraelce popeljal iz Egipta v Obljubljeno deželo. Gora Nébo leži na približno 710 metrov nadmorske višine. V hebrejski Bibliji je omenjena kot kraj, kjer je Mojzes končno dočakal pogled na Obljubljeno deželo. Z njenega vrha vidimo pokrajino proti severu in bolj omejen pogled na del doline reke Jordan. Ob primerni vidljivosti se razločno vidi mesto Jeriho na Zahodnem bregu, na zelo jasen dan pa je viden celo Jeruzalem. Tukaj je postavljen tudi velik kip križa s kačo, ki ga je ustvaril italijanski umetnik Giovanni Fantoni. Predstavlja simboliko bronaste kače, ki jo je ustvaril Mojzes v puščavi in križa, na katerem je bil križan Jezus. Simbol nam je precej poznan, saj v sedanjem času označuje lekarne.

Nato smo obiskali delavnico, kjer delajo mozaike. Ti so iz kamenčkov naravne barve, ki ne obledijo ne na soncu, ne na dežju. V delavnici so zaposleni invalidi, ki od vsakega svojega prodanega izdelka dobijo 60 % dobička.

Na koncu dneva pa še mala Petra, kjer smo imeli uverturo v jutrišnjo »ta pravo« Petro. V času Nabatejcev je služila kot neke vrste logistično središče. Pokrajina je skoraj nezemeljska, spominja na mesečevo površje ali pa na deželo, vzeto iz sanj. Znana nam je iz tretjega filma Indiana Jones (Zadnji križarski pohod), delček katerega je bil leta 1989 posnet prav na tem kraju.

Vhod na Goro Nébo

Pogled na Obljubljeno deželo

Mojzesova spominska plošča

Kip križa s kačo na vrhu Gore

Pisan vitraž v Mojzesovi kapeli

Ustvarjalec iz delavnice mozaikov

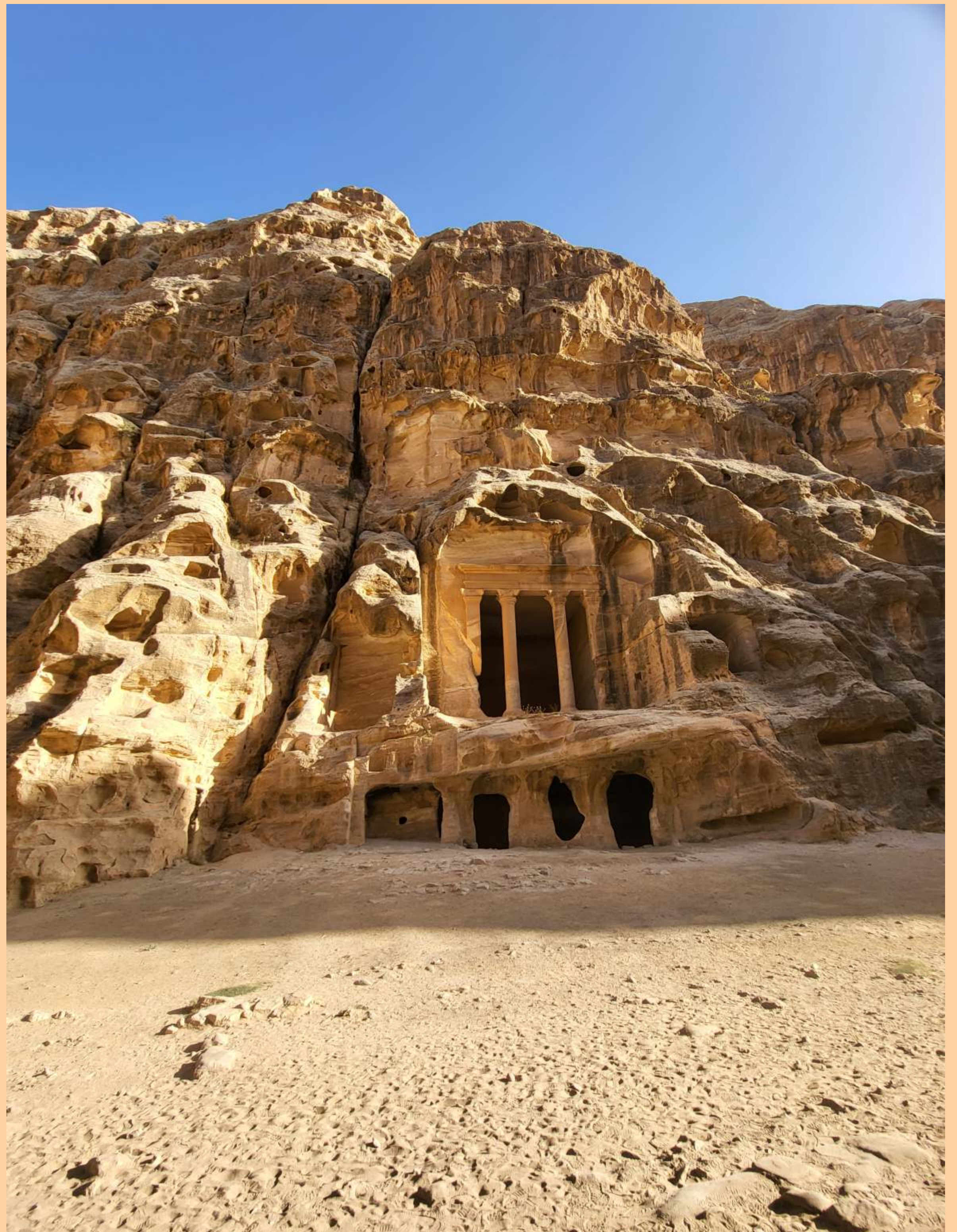
Natančno delo zahteva spretnosti.

Koš za odpadke iz peščenjaka

Beduinska ženska, ki tke

Mala Petra

TREKING PO PETRI

Rdeče mesto je bilo dolgo časa skrivnost, ki so jo poznali le beduini. Petra je že v 4. stoletju pred našim štetjem postala glavno mesto Nabatejskega kraljestva. Nabatejci so bili nomadski Arabci, ki so zgradili Petro v bližini trgovskih poti tako, da so jo postavili kot glavno regionalno trgovsko središče. Trgovina je Nabatejcem prinašala znaten prihodek, Petra pa je postala središče tega bogastva. Po dolini in ozki skalni soteski, imenovani Sik, smo se odpravili do zakladnice Al Khazneh. To je najbolj znamenita vklesana stavba v Petri. Seveda jo poznamo s fotografij, ampak ko jo zagledaš pred sabo, te vseeno pošteno osupne. Veličastna je v svoji podrobni dodelanosti in velikosti.

Pot teče naprej po dolini, kjer so številne grobnice, templji in domovi beduinov. Med njimi se mešajo tako grški kot rimski vplivi. V eni izmed dva tisoč let stari votlini je živela tudi Marguerite van Geldermalsen, avtorica romana Poročena z beduinom. Do samostana vodi približno dve uri dolga pot po mivki, skalah in 900 stopnicah. Nisem jih štela, tako so povedali domačini. Sama bi kvečjemu dodala še kakšno več. Ampak, kljub naporom svetujem, da to pot opravite peš. Ko vidiš izmučene osle in kamele, ki prenašajo zavaljene ljudi, se ti živali v dno srca zasmilijo.

Samostan, največji spomenik Petre, izhaja iz prvega stoletja pred našim štetjem. Posvečen je bil nabatejskemu kralju Obodasu I. Pot po vročem soncu v obe smeri nam je pobrala kar nekaj energije. Povrnili smo si jo s slastno večerjo v Akabi ter z obetom osvežilnega kopanja v Rdečem morju. Petra je eden od krajev, ki ga je težko opisati, potrebno ga je doživeti. Seva posebno energijo, vzame mnogo, da še precej več.

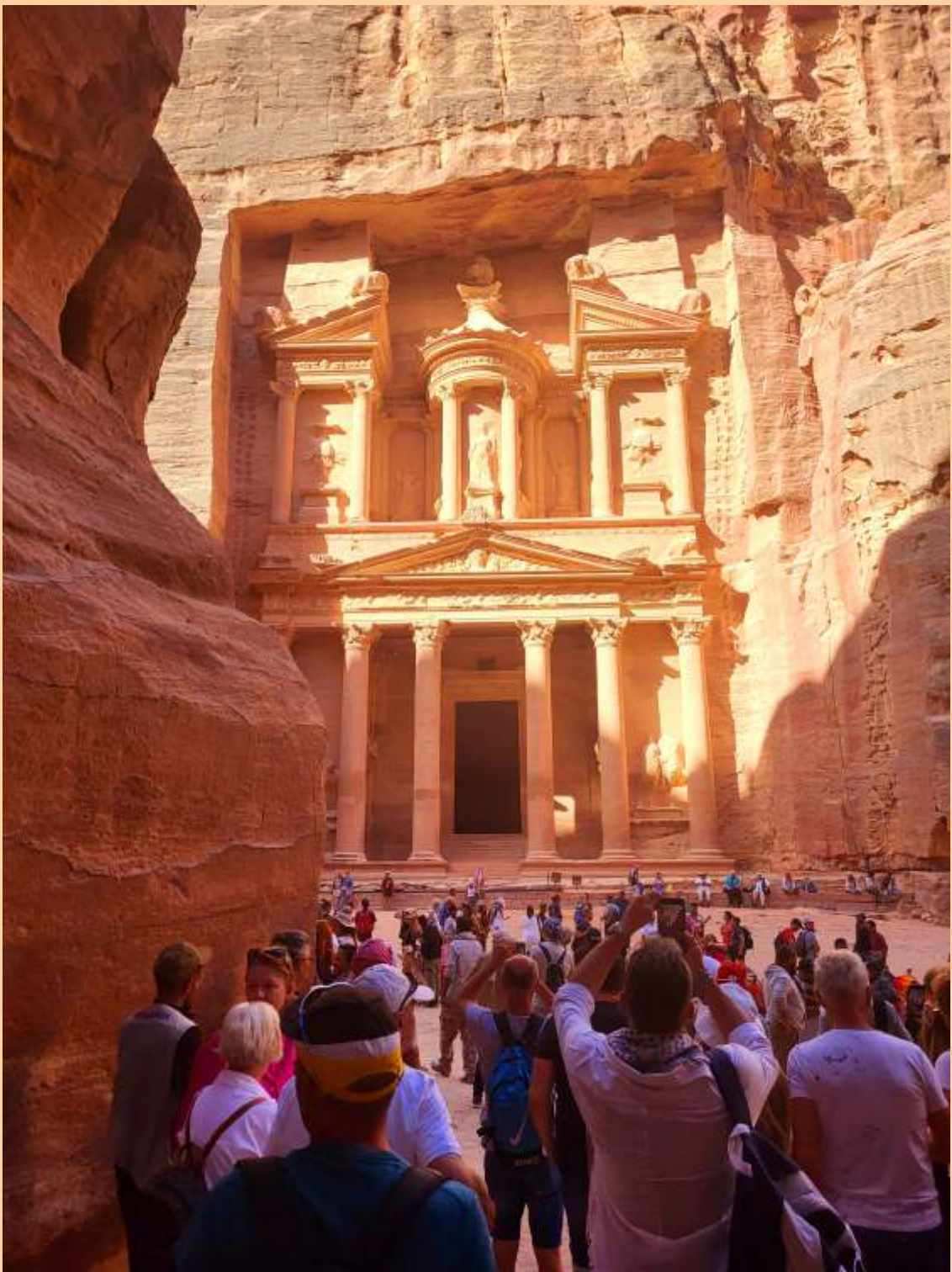
Vhod v Petro

»Prevozno sredstvo« po puščavi v iskanju sence

Skulpture, ki jih riše narava

Veličastna zakladnica Al Khazneh

Pot do samostana je polna kramarjev.

Za senco in prodajo

Veliko nas je, romarjev do samostana.

Vsakdanjost v Petri

Neskončnost stopnic

Znamenit samostan

AKABA IN PUŠČAVA WADI RUM

Dopoldne smo raziskovali okolico hotela v Akabi, v katerega smo prispeli prejšnji zvečer. Na prvi pogled je izgledalo, kot da smo zelo blizu morja, ko pa smo se po zavitih ulicah odpravili do njega, se je zdelo, da se z vsakim korakom le še oddaljujemo od njega. So pa zato zelo dejavni vozniki taksijev. Ponujali so ogleda treh dežel v eni sami vožnji. Ali pa ogled mesta. Ali vožnjo vsaj do obale ...

Popoldne nas je čakal neposredni stik s puščavo, oddaljeno kakšnih 80 kilometrov. Adrenalinska vožnja po kraljevi avtocesti, nato po lokalni in na koncu po puščavski cesti - in prispeli smo do naše vstopne točke. Kraljeva avtocesta ni to, kar bi si človek pod tem imenom predstavljal. Na trenutke kar izgine, saj jo puščavski pesek z vsakim vetrom pošteno zamete. Vmes pa še čakaš na kakšno kamelo ali več njih, ker so se pač odločile prečkati avtocesto. Na poti smo se ustavili ob edini železnici v državi, ozkotirni, ki deluje le še za prevoz tovora.

Nato smo se presedli na džipe, ki so nas popeljali na drug planet. Puščava Wadi Rum. Iz dna doline, ki je posuta z rožnatim peskom, se strmo v nebo dvigujejo kamnite tvorbe. V dolgih tisočletjih sta jih oblikovala veter in pesek. Nekatere so prav neverjetnih oblik. Pokukali smo tudi v votlino, kjer je našel svoje zavetje Lawrence Arabski, ki je znan po svoji povezovalni vlogi med Sinajskim in Palestinskim pohodom ter arabsko vstajo proti Osmanskemu cesarstvu med prvo svetovno vojno. Tukaj so posneli leta 1962 film o njegovem življenju, glavno vlogo je odlično odigral Peter O'Toole.

V beduinskih postojankah so nam pripravili vroč čaj in posebno pecivo, nekakšne kekse, precej nasitne in okusne. Plezali smo po skalah, se zavijali v naše beduinske rute (pesek je našel pot vsepovsod), brodili po pesku in se imeli fantastično. Piko na i pa je zarisalo zahajajoče sonce. Ni padlo v morje, zarilo se je v vroč puščavski pesek in za sabo pustilo mistični pridih.

Najboljša prijateljica v puščavi - kamela

Ozkotirna železnica

Slovo od sonca

Beduinska gostoljubnost

Domišljija narave ne pozna meja.

Kreacija narave

Mističen večer v puščavi

Srčkast kamelji odtis

Sledi naših korakov

AKABA IN RDEČE MORJE, KERAK

Predzadnji dan je bil dan za sprostitev; za plavanje, sonce in dobro družbo. Mesto Akaba je največje primorsko mesto Jordanije. Njihova obala je dolga vsega 26 km, kar za dvakrat je krajša kot naša, slovenska. To je edino obalno mesto v Jordaniji in največje in najbolj naseljeno mesto v Arabskem zalivu. Leži na skrajnem južnem delu dežele. Dandanes ima Akaba pomembno vlogo pri razvoju jordankega gospodarstva s pomočjo živahnih trgovinskih centrov in bogatega turizma. Pristanišče služi za prevoz tovora tudi sosednjim državam. Vkrcali smo se na ladjico Sea breeze, ki nas je popeljala do koralnega grebena. Tam smo šnorkljali in občudovali podvodni svet koral, pisanih rib in drugih podvodnih čudes. Prijetno utrujene nas je na ladjici pričakalo sveže pečeno kosilo ter hladna pijača. Presenetljivo na jedilniku ni bilo rib, hrana pa je bila ponovno za pet zvezdic. Dan za odklop se je zgodil ravno v petek, ko je v Jordaniji dela prost dan, kot naša nedelja. Mogoče je bil zajtrk zato še posebej bogat, čeprav se zdi, da to ni mogoče.

In prebudil se je naš zadnji dan v Jordaniji. Po zgodnjem zajtrku smo se podali proti gradu Kerak. Stoji na približno 1000 m nadmorske višine, kar se na temperaturah ni poznalo. Mogočna obrambna stavba, ki so jo postavili križarji, ima veličasten razgled na vse strani neba. Bila je trdna vojaška postojanka s podzemnimi rovi, ki so služili za ječo. Edino, kar je dobro pri tem, je hlad, ki ga ponujajo. Živopisana tržnica v Keraku je pobožala oči, ponovno izjemna hrana v restavraciji v Amanu pa naše razvajene brbončice.

Polni lepih vtisov smo se poslovili od te dežele prijaznih ljudi z nasmehom na ustih in v očeh. Hvala, Jordanci, za vašo toplino!

Akaba

Z ladjico Sea breeze do koralnega grebena

In – hop! – v Rdeče morje po osvežitve

Podzemni rovi med jetniškimi celicami

Neokrmjen pogled v vse smeri

Proti ruševinam gradu v Keraku

Neokrmjen pogled v vse smeri

In sedaj, polni nepozabnih vtisov – domov!

JORDANSKA KULINARIKA

”Gost je gostiteljev ujetnik,” pravi stari arabski pregovor. In v Jordaniji se res zdi tako. Hrana v tej deželi si zasluži posebno omembo. Okusna in sočna je. Na trenutke polna sladkobe, ni pa to pravilo. Vsekakor se opazi, da so sladice v hotelih prilagojene gostom, saj so precej manj sladke kot tiste, ki si jih privoščiš v njihovih mestnih slaščičarnah. Kuhinja je mešanica različnih specialitet Bližnjega Vzhoda, Sredozemlja, Egipta in temelji na preprosti beduinski pripravi hrane ter rižu in zelenjavi.

Na mizah se pogosto znajdejo čičerikina pasta s sezamom, olivnim oljem, česnom in čilijem imenovana humus, sezamova pasta tahini, fižolova omaka oziroma ful, ocvrte čičerikine kroglice felafel, šavarma oziroma arabski kebab ter solata tabule. Za slednjo so koščki paradižnika, kumare in čebule narezani na res zelo majhne koščke, preliti pa z olivnim oljem in sokom limete. Naštete dobrate postrežejo s kruhom ploščate okrogle oblike, po navadi pečenega v krušni peči. Od mesa največkrat ponudijo piščanca ali ovčetino. Zelenjavne priloge so za prste obliznit. Riž je sicer preprosto pripravljen, ampak ravno zaradi svoje nevtralnosti vso bogato ponudbo okusno zaokroži. Slaščice pa ... Najspregovorijo fotografije!

